

Projekt „Szkoła młodych geniuszy” został współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Anna Borkowska

Scenariusz zajęć
Lekcji historii
(klasa IV)

Temat: Jak powstał „Mazurek Dąbrowskiego”? - utrwalam wiadomości o polskim hymnie.

Umiejętności ogólne:

- Sprawne komunikowanie się w języku polskim (...)
- Sprawne wykorzystywanie narzędzi matematyki w życiu codziennym, a także kształcenie myślenia matematycznego.
- Poszukiwanie, porządkowanie (...) oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł.
- Praca w zespole (...)

Cele lekcji – uczeń:

Uczeń sytuuje w czasie i opowiada o Janie Henryku Dąbrowskim i Józefie Wybickim oraz polskim hymnie.

Metody

aktywizująca, oglądowa, podająca (elementy)

Techniki pracy

praca z tekstem, ilustracją, mapą, rozmowa dydaktyczna, opowiadanie, drama.

Formy pracy

praca indywidualna, parami, zbiorowa.

Pomoce dydaktyczne

Tomasz Małkowski *Historia 4. Podręcznik dla klasy czwartej szkoły podstawowej*, GWO, Gdańsk 2017, s. 112 – 115 (także multipodręcznik dostępny dla nauczyciela na stronie wydawnictwa www.gwo.pl)

Tomasz Małkowski *Historia 4. Zeszyt ćwiczeń dla klasy czwartej szkoły podstawowej*, GWO, Gdańsk 2017, s. 59

Załącznik 1 - karta pracy nr 1, załącznik 2 – rozsypanka wyrazowa, załącznik 3 – zadania dla grup

Tekst „Mazurka Dąbrowskiego” (dostępny na stronie: http://www.mkidn.gov.pl/media/docs/tekst_literacki.pdf)

Projekt „Szkoła młodych geniuszy” został współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Przebieg lekcji

I. Wprowadzenie

1. Czynności wstępne (sprawdzenie obecności).

2. Nawiązanie do wcześniejszej lekcji.

a) Praca parami: porozmawiajcie, powiedz koledze, o jakim bohaterze narodowym i wydarzeniach z historii Polski rozmawialiśmy na ostatniej lekcji. Wypowiedzi chętnych uczniów nt. Tadeusz Kościuszki i wydarzeń omawianych na wcześniejszej lekcji.

b) Ustne wyjaśnienie dat, które pojawiły się na wcześniejszej lekcji, określenie ich wieku i jego połowy, zaznaczenie dat na osi czasu – zał. 1 karta pracy nr 1.

c) Wprowadzenie do nowego tematu, przedstawienie celów lekcji.

(Zagadka – rozsypanka wyrazowa; uczniowie otrzymują rozsypankę wyrazową, z której powstaną nazwy kolejnych postaci historycznych oraz hymnu polskiego – w ten sposób zostaną określone jednocześnie cele lekcji; ćwiczenie wprowadzające można też wykonać na tablicy, wówczas po połączeniu wyrazów z rozsypanki zapisujemy poprawne związki na tablicy, informujemy o celach lekcji i są one widoczne do końca zajęć.)

Wyrazy z rozsypanki wyrazowej należy odpowiednio pociąć – zał. 2; zapis tytułu kursywą pozwala przypomnieć poprawny zapis tytułów na komputerze, a jednocześnie jest ułatwieniem w odpowiednim łączeniu wyrazów dla uczniów, którzy mają wolniejsze tempo pracy; ułatwieniem może być zastosowanie koloru – dostosowujemy odpowiednio do swoich uczniów.

3. Zapisanie tematu lekcji; ustalenie, że uczniowie zapiszą najważniejsze informacje z lekcji w formie mapy mentalnej.

II. Część zasadnicza

1. Przedstawienie okoliczności, w jakich doszło do powstania Legionów Polskich we Włoszech – opowiadanie nauczyciela, poparte ilustracjami w podręczniku lub mulipodręczniku. Wskazanie wspomnianych miejsc na mapie.

2. Praca parami (Przeczytajcie czwarty akapit podrozdziału „Legiony Polskie we Włoszech” s.113. Wyjaśnij koledze, co oznacza hasło: „wolność, równość, braterstwo”).

3. Przypomnienie symboli narodowych (wskazanie ich w klasie lub na ilustracji) i znanych uczniom wiadomości o polskim hymnie narodowym – wypowiedzi uczniów.

4. Praca z tekstem - fragment zatytułowany „Mazurek Dąbrowskiego” - współpraca w grupie, układanie pytań do tekstu, rozwiązywanie zadań typu prawda – fałsz; omówienie okoliczności powstania „Pieśni Legionów Polskich we Włoszech”, zapisanie przez uczniów najważniejszych informacji.

(Proszę, aby uczniowie samodzielnie przeczytali fragment zatytułowany „Mazurek Dąbrowskiego” s. 114; tworzymy cztery zespoły – sposób podziału na grupy należy do decyzji nauczyciela. Grupom przydzielamy zadania – załącznik 3 - modyfikujemy odpowiednio do ilości osób w klasie oraz możliwości i tempa pracy uczniów.) Przedstawienie wyników pracy i omówienie ich. Zapisanie przez uczniów najważniejszych informacji na tablicy.

Projekt „Szkoła młodych geniuszy” został współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

5. Wyszukanie w podręczniku i odczytanie informacji o Józefie Wybickim – praca z tekstem, wypowiedzi uczniów na pytania nauczyciela.
6. Drama, która jest jednocześnie ćwiczeniem ruchowym przed zapisaniem krótkiej notatki – uczniowie w roli legionistów wykonują kilka ćwiczeń ruchowych, naprzemiennych, maszerują; następnie przypominamy zasady obowiązujące w czasie śpiewania lub słuchania hymnu; uczniowie stają na baczność i w roli legionistów odśpiewują hymn Polski (uczniowie, którzy jeszcze nie znają hymnu mogą otrzymać tekst „Mazurka Dąbrowskiego” od nauczyciela załącznik 5).

III. Podsumowanie lekcji

1. Przepisanie do zeszytów notatki stworzonej w czasie lekcji przez uczniów (przykładowa mapa mentalna załącznik 4).
2. Wykonanie ćwiczenia 3/59 – praca z mapą Europy pod koniec XVIII wieku – usytuowanie na mapie odpowiedniego kraju lub miejscowości. (obraz ćwiczenia 3/59 – załącznik 6)

Jeśli jest czas możemy wykorzystać grę edukacyjną:

<https://learningapps.org/display?v=ppwbeq18i18>; gra może być wykorzystana podczas następnej lekcji jako nawiązanie do wcześniejszego tematu i utrwalenie omówionych treści.

Projekt „Szkoła młodych geniuszy” został współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

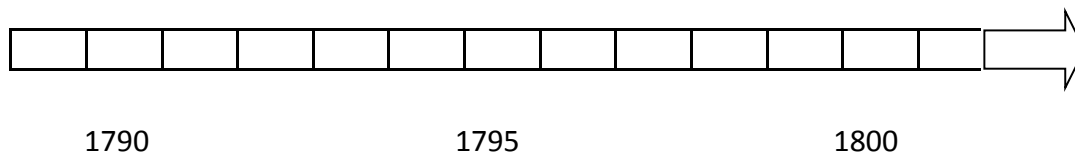
Załącznik nr 1

Obok daty określ, który to wiek i jego połowa. Zaznacz na osi czasu daty:

1793r. - .....

1794r. - .....

1795r. - .....

Projekt „Szkoła młodych geniuszy” został współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Załącznik nr 2

JAN

HENRYK

DĄBROWSKI

JÓZEF

WYBICKI

HYMN

POLSKI

MAZUREK

DĄBROWSKIEGO

Projekt „Szkoła młodych geniuszy” został współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Załącznik nr 3

Grupa I

Ułóżcie trzy pytania do tekstu z podręcznika pt. „Mazurek Dąbrowskiego”.

Znajdźcie w diagramie pięć słów związanych z dzisiejszą lekcją i pojawiających się we wskazanym fragmencie; czytajcie je poziomo od lewej do prawej lub pionowo od góry do dołu. Spróbujcie sobie wyjaśnić ich znaczenie.

Szukane słowa: pisarz, polityk, legiony, hymn, pieśń.

P	I	S	A	R	Z	D
O	A	S	P	O	K	H
L	E	G	I	O	N	Y
I	R	Y	E	K	O	M
T	U	R	Ś	I	W	N
Y	G	I	Ń	J	A	D
K	I	C	Z	E	S	F

Grupa II

Ułóżcie trzy pytania do tekstu z podręcznika pt. „Mazurek Dąbrowskiego”.

Określcie, czy poniższe stwierdzenia są prawdziwe czy fałszywe. Postawcie znak X przy poprawnej odpowiedzi.

1.	Józef Wybicki napisał pieśń rozpoczynającą się od słów: „Marsz, marsz Dąbrowski...”	P	F
2.	Autorem melodii <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> był Napoleon Bonaparte.	P	F
3.	Pieśń, którą napisał Józef Wybicki, stała się popularna wśród legionistów i wśród mieszkańców polskich miast pod zaborami	P	F
4.	<i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> powstała w 1797 roku.	P	F
5.	<i>Mazurek Dąbrowskiego</i> jest polskim hymnem narodowym od 1800 roku.	P	F

Poprawne odpowiedzi: 1-F, 2-F, 3-P, 4-P, 5-F

Grupa III Ułóżcie trzy pytania do tekstu z podręcznika pt. „Mazurek Dąbrowskiego”.

Z rozsypanek literowych ułóżcie słowa związane z przeczytanym tekstem. Wyjaśnijcie sobie ich znaczenie.

Rozsypanki literowe z rozwiązaniami:

ZFJÓE IYBWCKI - Józef Wybicki

HNMY STWOPAŃWY - hymn państwowym

REOCFI - oficer

Projekt „Szkoła młodych geniuszy” został współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

TLIYPK - polityk

NOLGIEY LSKPIOE - Legiony Polskie

Grupa IV

Ułóżcie trzy pytania do tekstu z podręcznika pt. „Mazurek Dąbrowskiego”.

Wykreślcie z węża literowego sześć rzeczowników związanych z treścią dzisiejszej lekcji i przeczytany fragmentem tekstu.

STONOGMAZUREKRETYTUŁUKOSZULEGIONOWOŚĆMARSZHYMNARTYPOLSKA

STONOGMAZUREKRETYTUŁUKOSZULEGIONOWOŚĆMARSZHYMNARTYPOLSKA

Projekt „Szkoła młodych geniuszy” został współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Załącznik nr 4

Jan Henryk Dąbrowski

1797 r.

1797 r. Legiony Polskie we Włoszech

„Pieśń Legionów Polskich we Włoszech”

Józef Wybicki

Mazurek Dąbrowskiego

od 1927 roku polski hymn państwowy

Projekt „Szkola młodych geniuszy” został współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Załącznik nr 5

HYMN PAŃSTWOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

„Mazurek Dąbrowskiego”
Słowa: Józef Wybicki, 1797 r.

Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.

Marsz, marsz Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.

Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.

Marsz, marsz ...

Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.

Marsz, marsz ...

Już tam ojciec do swej Basi
Mówi zapłakany -
Słuchaj jeno, pono nasi
Biją w tarabany.
Marsz, marsz ...

Projekt „Szkoła młodych geniuszy” został współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Załącznik nr 6

